

стійної професійної діяльності з експлуатації, технічного обслуговування повітряного судна, використання повітряного простору та обслуговування повітряного руху лише за умови, якщо вони мають офіційний дозвіл Державної авіаційної служби України у вигляді Свідоцтв авіаційного персоналу.

Свідоцтво авіаційного персоналу – це офіційний дозвіл відповідного органу державного регулювання діяльності авіації України на здійснення авіаційними фахівцями самостійної професійної діяльності з експлуатації, технічного обслуговування повітряного судна, використання повітряного простору, обслуговування повітряного руху.

Авіаційним фахівцям в Україні видаються такі свідоцтва (або посвідчення):

а) членам екіпажу повітряного судна; б) інженерно-технічному авіаційному персоналу; в) свідоцтво диспетчера служби руху; г) свідоцтво співробітника із забезпечення польотів; г) свідоцтво оператора служби руху (авіаційної станції); д) свідоцтво студента-диспетчера служби руху.

В ст.51 Повітряного кодексу України від 19.05.2011р. №3393-VI встановлено, що кандидат на одержання свідоцтва зазначеного виду та/або кваліфікаційної відмітки повинен мати відповідну професійну підготовку затвердженою програмою у сертифікованому навчальному закладі, мати належний досвід та придатність за станом здоров'я, підтвержені в установленому порядку.

До кандидатів на одержання свідоцтв встановлені різні вимоги щодо їх віку, знань, досвіду тощо. Для свідоцтв авіаційного персоналу встановлені різні терміни дії – від 12 місяців до 5 років.

Водночас, певні категорії осіб, а саме, кандидати на одержання свідоцтв членів екіпажу повітряного судна, диспетчера служби руху, допускаються до професійної діяльності лише за умови наявності медичного сертифіката відповідного класу, виданого згідно з установленими вимогами щодо медичної сертифікації авіаційного персоналу цивільної авіації України. Тобто проводиться комплекс медичних обстежень фізіологічного стану осіб авіаційного персоналу, з метою визначення їх придатності до здійснення професійної діяльності та забезпечення безпеки польотів [4].

Отже, Державіаслужба, як державний орган, якій наділений компетенцією здійснення сертифікації авіаційного персоналу, таким чином здійснює реалізацію функції безпеки цивільної авіації в цілому і безпечних авіаперевезень зокрема. Сертифікація авіаційного персоналу гарантує відповідний і належний рівень професійно підготовлених фахівців цивільної авіації.

Література

1. Аналіз рівня безпеки польотів та виявлення потенційних факторів аварійності з цивільними повітряними суднами за 9 місяців 2012р./ [Електронний ресурс].– Режим доступу до джерела:

<http://www.avia.gov.ua/uploads/documents/8565.pdf>

2. Онтологія безпеки авіації: монографія / М.Г. Луцький, М.О. Сидоров – К.: НАУ, 2011.– 408 с.

3. Правила видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 07.12.98 №486 "Про затвердження Правил видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні" // Офіційний Вісник України від 29.01.1999.– 1999.– №2.– С.85.

4. Правила медичної сертифікації авіаційного персоналу, крім членів льотного екіпажу, затверджені наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.03.2007 №243; Наказ Державіаслужби від 27.03.2006 №223 "Про застосування в цивільній авіації України Спільних Авіаційних Вимог JAR-FCL 1, 2, 3, 4 "Видача свідоцтв льотному екіпажу" // [Електронний ресурс].– Режим доступу до джерела. – <http://www.rada.gov.ua>.

УДК 342.9(043.2)

Гусар О.А.,
старший викладач,
Банах А.І.,
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: ПУБЛІЧНО – ПРАВОВИЙ ВИМІР

Права і свободи громадян у сфері державного управління реалізуються через конкретні правовідносини. С. Г. Стеценко правовідносини визначає як результат впливу правових норм на поведінку суб'єктів, внаслідок якого між ними виникають правові зв'язки [2, с. 80]. На думку А. Ю. Олійника, правовідносини – це специфічні суспільні відносини, які виникають на підставі норм права, учасники яких є носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків [3, с. 163]. Таким чином, можна визначити, що правовідносини у сфері державного управління – це врегульовані нормами права суспільні відносини, які складаються з приводу здійснення державної влади через необхідність управління справами держави і суспільства. Державне управління здійснюється

спеціальним апаратом держави, в якому на платній основі працюють державні службовці. Діяльність такого апарату має юридично-владний характер і забезпечується примусовою силою держави. Суб'єкти державного управління виступають від імені держави. Рішення, які приймаються у рамках цієї системи, обов'язкові для всіх учасників суспільних відносин [1, с. 136].

Правовідносини між громадянами, які наділені правами та обов'язками у сфері державного управління, а також між органами держави, наділеними владними повноваженнями складаються в зв'язку з: реалізацією громадянами приналежних їм за законом прав (приміром, права на охорону здоров'я і медичну допомогу); виконанням покладених на громадян обов'язків (скажімо, провести техогляд автомобіля); порушенням органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами прав і законних інтересів громадян (подача скарги); порушенням громадянами адміністративно-правових норм, внаслідок чого настає відповідальність за адміністративні правопорушення.

З приводу реалізації громадянином належного йому суб'єктивного права у сфері державного управління можна відзначити дві ситуації. Перша – реалізація саме суб'єктивного права. Вона передбачає виконання державними органами відповідних обов'язків, що і обумовлює реалізацію права. Громадянин, приміром, звертається з проханням надати йому інформацію або розглянути заяву, і орган виконавчої влади (або посадова особа), надавши інформацію або розглянувши заяву, тим самим здійснює реалізацію прав громадянина. Інша ситуація, коли громадянин має намір реалізувати право, що має характер свободи. В такому випадку органи виконавчої влади теж можуть мати певні обов'язки, але їх виконання тільки сприяє або обумовлює реалізацію такого права. Як правило, виконання громадянином обов'язків, що мають адміністративно-правовий характер, передбачає, що особа вступає у відносини з органом виконавчої влади. Такі обов'язки виявляються в активних діях громадян (обов'язки з військової служби, сплати податків, реєстрації тощо). Правовідносини із захисту порушених прав можуть виникати всередині виконавчої гілки влади, тобто коли громадянин оскаржує неправомірні дії до вищого органу виконавчої влади або вищої посадової особи, а також поза сферою виконавчої влади, тобто коли справу розглядає суд. Встановлення факту порушення прав громадянина викликає необхідність поновлення його прав, а в разі заподіяння шкоди – її відшкодування. Протиправна поведінка особи тягне за собою негативну реакцію держави, зокрема, з боку органів виконавчої влади. Метою пра-

вовідносин з приводу скоєння громадянином правопорушення є винесення справедливого рішення щодо міри покарання винної особи.

Щоби повною мірою зрозуміти, яку роль органи державного управління відіграють у реалізації прав і свобод громадян потрібно звернути увагу на їх повноваження у цій сфері. Центральне місце в системі реалізації прав і свобод громадян посідає Президент України. Відповідно до Конституції він є главою держави, гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав і свобод людини і громадянина. Серед органів державної влади слід звернути увагу на повноваження Верховної Ради, яка приймає закони, що спрямовані на закріплення, захист, гарантування прав та свобод людини і громадянина, а також встановлення відповідальності за їх порушення. У забезпеченні прав і свобод громадян важливу роль відіграє Уповноважений Верховної Ради з прав людини. Згідно з Конституцією він здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Отже, подальше значне покращення правотворчої й правозастосовчої діяльності держави, удосконалення механізму реалізації основоположних прав та свобод людини і громадянина в сфері державного управління просто необхідне для того, щоб кожен міг повноцінно використовувати належні йому права та свободи.

Література

1. Колпаков В. К. Адміністративне право: генезис інституалізації / В. К. Колпаков // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки. ? Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2012.– №1.– С. 130-139.
2. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посіб./ С. Г. Стеценко.– К.: Атіка, 2008.– 624 с.
3. Олійник А. Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних свобод людини і громадянина в Україні: монографія.– К.: Алерта, КНТ, Центр навч. літератури, 2008.– 472 с.